

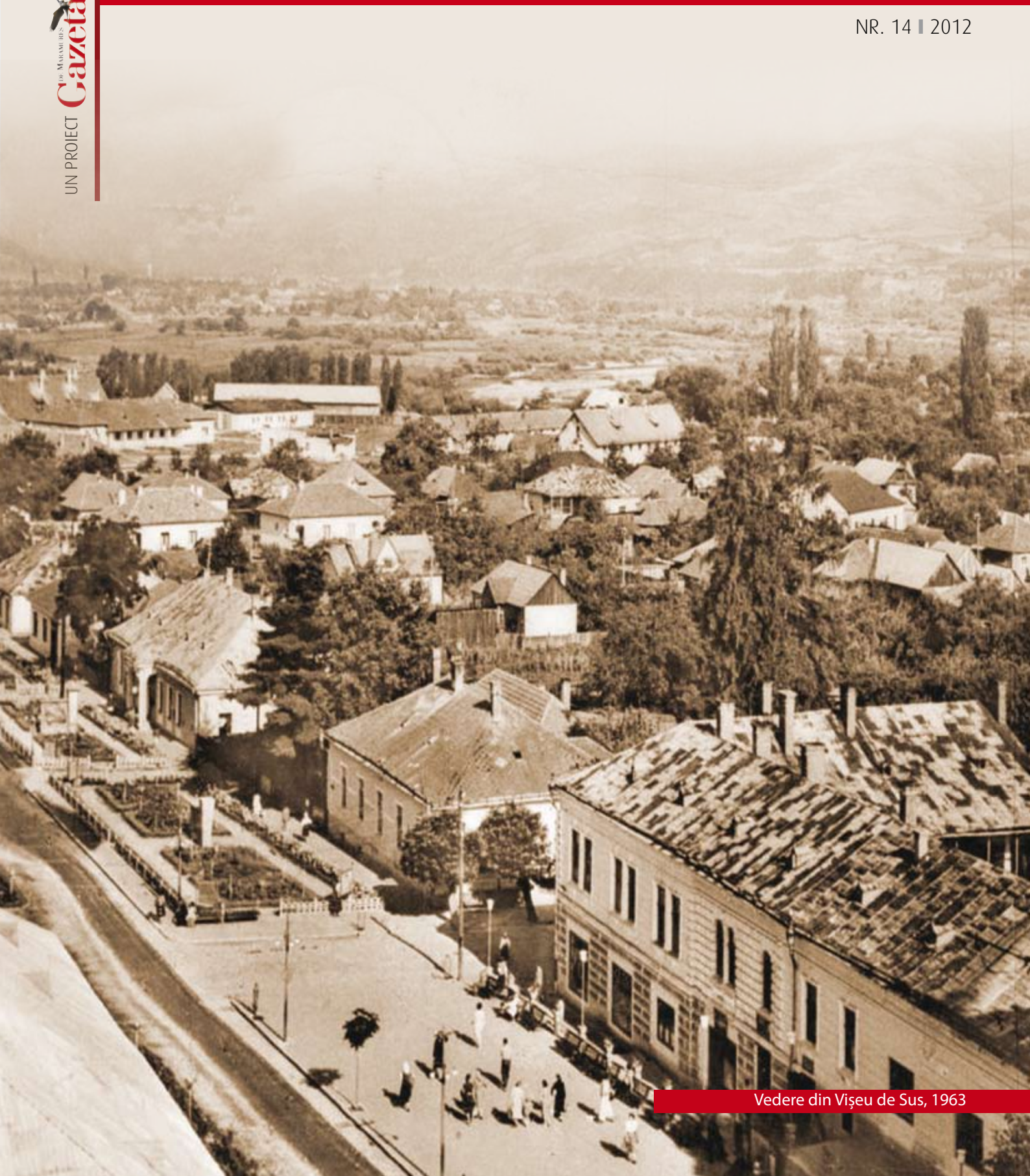
Gazeta

Se distribuie gratuit împreună cu

DE MARAMUREȘ
Gazeta

de VIȘEU DE SUS

NR. 14 | 2012

Vedere din Vișeu de Sus, 1963

Imediat după obținerea libertății de sub dictatura ceaușistă din Decembrie 1989 și în rândul preoților din zona Vișeu s-a lansat ideea de a se întoarce acasă, adică la Vișeu de Sus.

1968

În anul 1968, în urma împărțirii administrativ-teritoriale a României, în județe și municipii, vechiul Protopopiat Vișeu a fost comasat și integrat în Protopopiatul Sighet, unde a rămas un sfert de secol, cu mențiunea că pentru importanța și respectul preoțimii și al istoriei în fiecare lună protopopul Sighetului sau contabilul se deplasa la Vișeu pentru ședințe administrative, semnarea și achitarea salariilor. Doar conferințele preotești se țineau la Sighet. Așa că dorința de revenire la vechea situație era vie, constantă, insistentă, necesară și meritată.

1993

Dar a trebuit să așteptăm până în anul 1993. Atunci, într-o ședință solemnă a Consiliului Eparhial, Preasfințitul Iustinian a semnat Actul de reînființare a Protopopiatului Vișeu, cu data de 01.04.1993.

Deși atunci în vârstă, venerabilul preot POP MIRCEA a fost numit protopop interimar, fiind chiar cel care în urma cu 25 de ani trebuia să renunțe la această funcție, revenindu-se la vechiul sediu din orașul Vișeu de Sus, Strada Păcii nr. 10, sediu comun cu cel al Parohiei Vișeu de Sus I. Protopopiatul Ortodox Vișeu cuprinde credincioșii ortodocși din orașele Vișeu de Sus, Borșa, Dragomirești, Săliștea de Sus și din comunele Petrova, Leordina, Vișeu de Jos, Moisei, Săcel, Bogdan Vodă cu satul Bocicoel, Ieud, Șieu, Botiza, Poienile Izei și Rozavlea.

După un an au fost organizate alegeri pentru funcția de protopop. Delegat special al P.S.IUSTINIAN a fost P.C. AUGUSTIN VASILE, consilier administrativ.

Au fost necesare două tururi de scrutin, și astfel, cu majoritate de voturi a fost ales P.C. ANDREICA GRIGORE, preotul paroh

1994

al Rozavlei., numit apoi oficial Protopop al Vișeuului de către P.S. IUSTINIAN, cu data de 01.04.1994.

Merita menționat că la aceeași dată a fost hirotonit și instalat Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului IUSTIN HODEA SIGHETEANUL, fiu al Rozavlei.

În absența unui sediu propriu a trebuit să coabităm cu sediul parohiei Vișeu de Sus I, iar venerabilul protopop POP MIRCEA devine SECRETAR și casier câțiva ani, iar după pensionarea pr. Pop Mircea funcția de secretar a fost ocupată de pr. DUNCA IOAN din Vișeu de Mijloc.

În entuziasmul acelor ani de libertate credincioșii diferitelor cartiere ale orașelor Vișeu de Sus și Borșa, al marilor comune, susținuți și încurajați de protopop au purces la edificarea de noi biserici și înființarea de noi parohii, prin rearondarea vechilor parohii, menționând că la reînființare existau 29 de parohii, o mănăstire la Moisei cu rang de parohie, cu 33 de clerici.

Concomitent s-a continuat la găsirea unei clădiri sau teren corespunzător pentru un sediu. În acest sens s-au făcut nenumărate demersuri și încercări la Primăria și Consiliul Local, dar toate au rămas fără răspuns și rezolvare ani de zile.

În anul 2000 s-a cumpărat un apartament cu trei camere în Str. Libertății nr. 11, la

parterul unui bloc, unde protopopiatul a funcționat în condiții ceva mai bune, dar sub așteptări și necesități.

Amplarea lucrărilor de construire de biserici noi a generat înmulțirea parohiilor, a preoților și a hramurilor. De aceea aproape fiecare parohie își organizează hramul propriu și implicit invitarea ierarhilor, Protopopiatul Vișeu devenind lider absolut la numărul de Liturghii Arhieresti solicitate de preoți și credincioși, hramuri care au contribuit și contribuie la păstrarea credinței strămoșești, la unitatea de neam și de credință a românilor precum și la rezistență în fața preozelotismului sectar sau uniaticismului reînviat.

2002

Conform ultimului Recensământ al Populației efectuat și publicat în anul 2002, Protopopiatul Vișeu se prezintă astfel: 84.438 de credincioși ortodocși.

Cititorii prezentului site vor avea cât de curând ocazia să urmărească evoluția vieții și activității religioase din Protopopiatul Vișeu, prin imagini și date, să admire salba de biserici și mănăstiri, schituri și case parohiale, stareții, și mai ales noul sediu al instituției, finalizate, sfințite sau în curs de construcție, după completarea datelor de către fiecare preot paroh și parohie.

Credincioșii din Ieud, din Moisei, din Borșa, din Baia Borșa, din Săliștea de Sus, din Botiza și din Șieu au construit și finalizat sau au început mărețe și veritabile

SCURT ISTORIC al PROTOPOPIATULUI VIȘEU

Recent a apărut un ALBUM omagial, la inițiativa și dorința I.P.S. ARHIEPISCOP IUSTINIAN, ce cuprinde imagini deosebit de reușite cu noile biserici și mănăstiri construite în Episcopia Maramureșului și Sătmăruului, în cei 20 de ani de la reînființarea acesteia.

Și spre bucuria și satisfacția noastră, Protopopiatul Vișeu este din nou în fruntea tuturor cu **CELE 29 DE BISERICI, 4 MĂNĂSTIRI ȘI 3 SCHITURI, construite în zonele mai depărtate ale localităților unde locuiesc ortodocșii maramureșeni, în felul acesta fiind acoperite practic toate zonele.**

În cei 17 ani de existență în libertate, au luat ființă 21 de parohii noi, prin rearondarea marilor parohii, neavând filii, 6 mănăstiri, 3 schituri, și 2 biserici caritative în Vișeu de Sus și Borșa.

În prezent, Protopopiatul Vișeu este condus de protopopul Grigore Andreica, de pr. CHIRA MIHAI, având funcția de secretar, de doamna SIMON ILEANA în funcția de contabil și de domnul ANDREICA VASILE în funcția de administrator, care coordonează activitatea celor 51 de parohii cu 57 de biserici, plus 9 biserici monument istoric, 2 biserici caritative, 7 mănăstiri și 3 schituri, păstorite de 59 de preoți, 2 preoți caritativi, 4 preoți misionari, 1 diacon, precum și de 10 ieromonahi, 2 ierodiaconi, 12 monahi și 9 maici. În Protopopiatul Vișeu mai viețuiesc și slujesc 3 preoți pensionari.

Așadar, în cei 17 ani practic s-a dublat numărul bisericilor, al slujitorilor.

Acum principala grijă va fi aceea de a administra cu mare atenție și responsabilitate acest tezaur de către slujitorii bisericii, de a atrage și menține aproape de altar pe credincioșii ortodocși, de a pune accent pe grija față de săraci și mai ales de a ști să gestionăm cu înțelepciune vremurile actuale crize morale, sociale și materiale, precum și cele provocate de globalizare și secularizare a lumii.

catedrale încă în perioada comunismului, care între timp au fost finalizate, târnosite și folosite de credincioși.

2009 de P.S.IUSTIN SIGHETEANUL, în prezența preoților, autorităților locale, oaspetilor și a celorlalți protopopi din eparhie.

În anul 2008, după multe intervenții, prin bunăvoința Primăriei Vișeu și Consiliului Județean, ni s-a atribuit etajul I al fostei Case a Copilului, situat în Str. 22 Decembrie nr. 30/A, spațiu care a fost reparat, refăcut și dotat cu toate cele necesare pentru funcționarea unei instituții bisericești, sfințit și inaugurat în luna iunie

Noul sediu situat în zona centrală a orașului conține birouri pentru protopop, secretariat, contabilitate, magazie și toate cele necesare pentru o instituție publică, precum și o spațioasă și modernă aulă pentru ședințe și conferințe, ce poartă numele PROTOPOP MIRCEA POP, în memoria înaintașului.

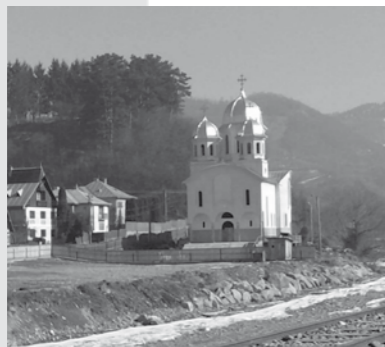
2008-2009

2000

Pr. Szerasz Iulian

Parohia a fost înființată în anul 1999, pe seama credincioșilor din cartierul Țițterai și zona numită a Podurilor prin arondarea familiilor de la Parohia Sfântul Nicolae și Parohia Nr. 1 din Vișeu de Sus, având ca și delimitare teritorială Râul Vaser.

PAROHIA ȚIȚTERAI

Primul preot paroh al acestei parohii a fost Pr. Mihai Chira. Sub păstoria lui se pune crucea de temelie a noii biserici în anul 2000, și se sfințește locul de către Prea Sfințitul Iustinian Chira.

Ca loc al construirii bisericii a fost ales un loc deosebit pe malul Râului Vaser, teren primit prin bunăvoința Primăriei Vișeu de Sus. Lucrările de construcție încep în același an, iar datorită dărniciilor și devotamentului acestor credincioși conduși de preotul paroh, în anul următor se sfințește demisolul acestei biserici, construită în stil bizantin, de dimensiuni impunătoare. Lucrările au continuat cu mari eforturi din partea acestor credincioși și în fiecare an biserica se înalță spre cer.

În anul 2007, preotul paroh Mihai Chira, în urma concursului organizat pentru postul de preot paroh, rămas vacant la Parohia Sfântul Nicolae din Vișeu de Sus, ocupă postul mai sus amintit și în locul lui, următorul preot paroh este numit Pr. Iulian Szerasz.

Din primăvara anului 2007, lucrările de construcție a bisericii sunt reluate sub conducerea noului preot paroh. La acea dată construcția se află la cota +9m și cele două turnuri mici din față erau ridicate și acoperite.

În anii 2007 și 2008 se ridică turnul central, cota +29m, se tencuiesc și se finisează toate turnurile, se face acoperișul bisericii, se tencuiește și se finisează fațada bisericii se plachează cu granit exteriorul în zona galcoanelor laterale, se realizează mâna curentă a acestor balcoane, rampa treptelor.

În anii 2009 și 2010, lângă biserică, se construiește o frumoasă casă parohială, care la această dată este gata la stadiul de locuibil, pentru că în anii care vor urma să se finalizeze și această construcție ce îmbogățește inventarul acestei biserici și face cinste credincioșilor care au construit-o.

Privind cu credință spre viitor se are în vedere finalizarea interiorului, a unei picturi deosebite, împodobirea bisericii cu cele de trebuință și amenajarea curții, precum și întărirea digului pe malul râului Vaser. Cu credința în ajutorul lui Dumnezeu, toate aceste lucrări se vor termina la vremea potrivită și această biserică va aminti de-a pururi de jertfa și dăruirea unor oameni deosebiți.

Pr. paroh Hapca Gheorghe

Biserica Ortodoxă "Buna Vestire" din Vișeu de Sus, numită de localnici "Biserica Bătrână", a fost zidită în 1834 pe locul unei biserici de lemn, de dimensiuni mai mici, despre care istoricul Tit Bud, fost vicar al românilor din Maramureș, scria că "s-a zidit până nu s-a înființat comuna Vișeu de Sus".

BISERICA ORTODOXĂ "BUNA VESTIRE"

În 1680 este amintit "popa Ionaș" ca primul preot din Vișeu de Sus, când catolicismul nu pătrunsese încă în rândul românilor din Transilvania și Maramureș, ceea ce ne face să spunem cu certitudine că prima parohie ortodoxă din acest oraș a fost aceasta: "Buna Vestire".

Stilul construcției este neo-gotic, iar dimensiunile sunt: lungimea 29,5 m, lățimea, 9 m. Până la zidirea turnului a existat o clopotniță, iar după zidirea turnului, clopotele au fost urcate acolo: un clopot de 265 de kg din 1907, și două clopote mici (unul de 119 kg, respectiv 74 kg din 1922).

În anul 1869, Biserica a fost pictată de un vestit pictor austriac al vremii, F.W.Kutnik, care a realizat trei mari tablouri aplicate direct pe perete, respectiv boltă. Iconostasul actual datează din anul 1875-1879 cu icoanele de pe el, pictate de același pictor, Kutnik.

În anul 1905, s-a cumpărat casa cantorală - actualmente grădinița, iar în cimitirul Bisericii, s-a făcut un edificiu de lemn, numit "Șatra Moșilor", azi "Șatrița", unde se țineau mesele pentru cei săraci în zilele de pomenire a morților.

În anul 1912, Biserica a fost pavimentată, în 1928, s-a reînnoit zugrăveala în Biserică, în 1968 s-a înlocuit tabla de pe acoperiș și s-a introdus iluminatul electric. Între

1975-1976 s-a pictat interiorul Bisericii cu pictură în frescă, realizată de pictorul Andrei Răileanu și soția sa Elena, iar între 1979-1980 s-a refăcut întregul exterior, s-a construit pridvorul, pictat fiind de către pictorul Constantin C. Bledea, și soția Elisabeta.

Prima casă parohială s-a zidit între 1845-1847, din piatră, și a fost renovată între 1904-1905, iar sub păstoria preotului Hapca Gheorghe și a preotului Vlad Vasile s-a reconstruit casa parohială, mare și modernă, terminată în 2007.

Preoții slujitori ai acestui sfânt locaș sunt: 1680 - "popa Ionaș"; 1715 - Giurgiu Lupu; 1747 - Tomoiagă Vasile; 1778 - 1795 - Nichita Hapca; 1795 - 1817 - Ciple Ioan; 1817 - 1836 - Vasile Roșca, sub care s-a zidit această Biserică; 1836 - 1851 - Simeon Pop de Vișeu, sub care s-a terminat și probabil s-a sfințit Biserica; 1854 - 1880 - protopopul Vasiliu Mihalca; între 1903 - 1948, Victor Stețiu; 1948 - 1956 - Andreica Vasile; 1957 - 1998 - Pop Mircea; 1997 - Vlad Vasile; 1998 - Hapca Gheorghe - paroh.

Sub păstoria actualilor preoți s-au făcut următoarele lucrări: reconstruirea casei parohiale, mare și modernă; construirea unui altar de vară în fața Bisericii, recondiționarea iconostasului - partea de lemn; recondiționarea gardului Bisericii; achiziționarea unui teren lângă cimitirul existent pentru extinderea acestuia; înzestrarea Bisericii cu noi icoane, vase liturgice, veșminte, veșminte pentru masa Sfântului Altar, și alte lucrări.

PAROHIA ORTODOXĂ VIȘEU DE SUS - RĂDEASA

Piatra de temelie a noului lăcaș de rugăciune a fost pusă la 8 noiembrie 1993 de Sf. Mihail și Gavriil, când protopopul interimar al Vișeuului în persoana pr. Protopop Mircea Pop alături de pr. Bradea Maftei, pr. Ioan Pop din Poienile Izei și un număr important de credincioși, au sfințit locul pentru Sf. Biserica în zona numită "hotarul lui Ioji". În data de 1 iunie 1994 au început lucrările la fundația bisericii, sfintele slujbe săvârșindu-se în casa primului corator coman Maftei - Sautea și soția Maria.

Slujba de sfințire al noului lăcaș a fost oficiată de PS Iustin Sigheteanu în 25 august 2002, înconjurat de 30 de preoți și un număr mare de credincioși.

a luat ființă la data de 1 noiembrie 1993, când un grup de credincioși din viitoarea parohie - Rădeasa, avându-l în frunte pe cântărețul Ciolpan Vasile, Coman Maftei Sautea, Grad Nastaca, Țicală Ileana, au făcut mai multe demersuri pe lângă Episcopia Maramureșului și Sătmarului, cerând înființarea noii parohii și un preot.

Pr. paroh Bradea Maftei

Între anii 1999-2001 să fie pictată în tehnică fresco de către pictorul Căpușe Ilie din Curtea de Argeș. După efectuarea picturii, Biserica a fost împodobită cu un frumos iconostas din lemn de stejar, precum și mobilierul bisericii executate de către meșterul Armanu Virgil din Grumazești-Neamț.

În anul 2003, s-au început lucrările unui frumos altar de vară, iar în anul 2005 s-au început lucrările la casa parohială, care deține la parterul ei o trapeză.

PAROHIA "SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL"

Parohia "Sfinții Apostoli Petru și Pavel" din orașul Vișeu de Sus a fost înființată în luna mai a anului 1999, dar lucrările de construcție ale bisericii au început prin venirea în parohie a tânărului preot Simon Ioan Marian, la finele anului 2006. La începutul anului 2007 s-au făcut demersuri în vederea găsirii unui pământ corespunzător pe care să fie amplasată noua biserică parohială, reușind în luna septembrie a aceluiași an ca parohia să fie înzestrată cu pământul necesar dobandit în zona Tanin.

La 14 octombrie 2007 a fost pusă piatra de temelie de către Prea Sfinția Sa Iustin Sigheteanu, urmând ca la 1 noiembrie să înceapă construcția demisolului bisericii - din zid - care s-a finalizat în luna aprilie a următorului an, 2008, unde s-a slujit provizoriu până în anul 2010.

În luna mai, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu cu sprijinul credincioșilor, dar și a primăriei Vișeu, s-au continuat lucrările de zidire ale bisericii din lemn în stil maramureșean, peste demisolul deja executat, pentru ca după o jumătate de an, în luna noiembrie să fie adusă la finalizare.

Din noiembrie 2008 și până în prezent s-au întreprins lucrări de finisaje ale bisericii prin executarea bolților, a pardoselei din interior, a amenajării curții, a împrejmuirii ei cu gard și porți din stejar în stil maramureșean. Sfânta Biserică a mai fost înzestrată cu două clopote (100 și 200 kg), otroiță din lemn de stejar sculptată, după care s-au continuat lucrările prin efectuarea balustrăzilor, a ușilor, geamurilor, precum și dotarea ei cu candelabre și aplici din lemn de stejar.

În luna februarie a anului 2010, a avut loc slujba de binecuvântare a Bisericii din lemn de către Prea Sfinția Sa Iustin Sigheteanu. În prezent se finalizează iconostasul bisericii de către o echipă de meșteri din Sighetu Marmației.

Slava lui Dumnezeu pentru toate!

Pr. Simon Marian

Parohia "Sfinții Apostoli Petru și Pavel" din orașul Vișeu de Sus a fost înființată în luna mai a anului 1999, dar lucrările de construcție ale bisericii au început prin venirea în parohie a tânărului preot Simon Ioan Marian, la finele anului 2006.

Pr. Vasile Bersan

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și împreună cu lucrarea Duhului Sfânt, și prin mijlocirile și rugăciunile Tuturor Sfinților ocrotitorii și păzitorii acestui sfânt locaș, în zilele Înalt Preasfințitului Justinian Chira, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmarului, ale Preasfințitului Iustin Sigheteanu, când era protopop al Vișeuului Grigore Andreica, începutu-s-a ridicarea bisericii cu hramul Duminica Tuturor Sfinților din Vișeu, când preot era Vasile Bersan.

HRISOV

Urmând sfatul Preasfințitului Iustin pentru o bună rânduială a Bisericii și spre folosul credincioșilor din zona de interferență a Vișeuului de Sus cu Vișeu de Mijloc și după multe frământări pe un teren care nu promitea multe, s-a pus piatra de temelie a locului în data de 27 octombrie 2004, Preasfințitul Iustin încredințând noul locaș de închinare spre ocrotire „Sfinților Impărați.”

În iunie 2005 au început lucrările la fundația bisericii, care s-au finalizat în anul următor când s-a împrejmuit cu gard terenul în partea către linia ferată. În acest timp s-a finalizat și proiectul bisericii în stil autentic maramureșean și s-a adus lemnul.

La 19 martie 2007 o echipă de meșteri din leud, sub binecuvântarea preotului paroh, au început să ridice biserica. În 4 iulie același

Înscrie, Doamne, în Cartea Vieții Tale pe cei ce au muncit din greu, pe cei ce au vegheat, pe cei ce au desăvârșit sfințind noul locaș precum și pe toți închinătorii, miluitorii, donatorii, jertfitorii, ostenitorii și binefăcătorii locașului acestuia de acum și până în veac.

an, după ce s-a pus crucea în vârful turnului, parohia a fost pusă la grea încercare după ce o furtună a răsturnat turnul peste corpul bisericii, distrugând acoperișul în totalitate și o parte din altar. Încurajați din nou de PS Justin în august s-au reluat din nou lucrările care s-au finalizat în luna octombrie 2007, când s-a făcut și prima Liturghie în noul lăcaș.

În 2010 s-a finalizat catapeteasma sculptată de o echipă de meșteri de la Sighet în autenticul stil românesc, cu multe elemente din tradiția maramureșeană și s-au pus icoanele bizantine pictate de pictorul Botiș Ion, fiu al parohiei. După multă trudă, îndelungi osteneli, frământări și jertfe, ajutați și îndrumați de Dumnezeu, am ajuns în această zi binecuvântată de 4 iulie 2010, când Preasfințitul Iustin Sigheteanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, târnoșește după toată rânduiala Bisericii Ortodoxe sfântul locaș spre slava lui Dumnezeu și bucuria credincioșilor.

HRISOV

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și împreună cu lucrarea Duhului Sfânt, și prin mijlocirile și rugăciunile Tuturor Sfinților ocrotitorii și păzitorii acestui sfânt locaș, în zilele Înalt Preasfințitului Justinian Chira, Arhiepiscopul Maramureșului și Sătmarului, ale Preasfințitului Iustin Sigheteanu, când era protopop al Vișeuului Grigore Andreica, începutu-s-a ridicarea bisericii cu hramul Duminica Tuturor Sfinților din Vișeu când preot era Grigore Ștețco.

În luna martie a anului 1994, pe terenul donat de familia Andreica Nicolae, s-a pus piatra de temelie de către preotul Pop Mircea, fost protopop al Vișeuului și s-au început lucrările la fundația bisericii, lucrările de construcție fiind coordonate de cântărețul bisericesc Andreica Nicolae, ajutat de un comitet de construcție. Până în toamna anului 1995, parohul Grigore Ștețco a slujit la parohia Vișeu de Sus, împreună cu preotul Pop Mircea. În acest timp a fost construit un subsol la biserică, care a fost binecuvântat de către IPS Justinian în 8 septembrie 1995, unde timp de 5 ani s-au săvârșit sfintele slujbe.

În anul 1997 clopotele donate de Tomoiagă Vasile "Moșul" au anunțat începutul lucrului la biserică de către o echipă de meșteri din Bârsana,

care s-au finalizat în anul 1999, după care s-a placat interiorul bisericii cu plăci de regips, s-a montat iconostasul, iar în anul 2000, în Postul Mare, într-o atmosferă de mare emoție s-a săvârșit prima Liturghie în Biserică; în cursul aceleiași an s-a ridicat și poarta în stil maramureșean.

În anul 2003, familia Andreica Ioan (din familia preotului) a donat un teren care se învecina cu biserica, lărgindu-se astfel incinta bisericii, și în același an s-a construit un Altar de Vară, iar la biserică s-au finalizat lucrările la sistemul de încălzire centrală.

În anul 2004, pe un alt teren, primit donație de la SC. Vișeu Forest, s-a început construirea casei parohiale, lucrările ajungând astăzi la nivelul fundației.

În anul 2007, cu o echipă de pictori din București s-a început pictarea bisericii.

În urma inundațiilor din anul 2008, care au afectat grav mulți credincioși ai parohiei care au susținut și au dus greul construcției, lucrările s-au întrerupt, fiind reluate în anul 2010.

După multă trudă, îndelungi osteneli, frământări și jertfe, ajutați și îndrumați de Dumnezeu, am ajuns în această zi binecuvântată de 22 august, când Preasfințitul Iustin Sigheteanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, târnoșește după toată rânduiala Bisericii Ortodoxe sfântul locaș, spre slava lui Dumnezeu și bucuria credincioșilor.

Pr. Ioan Andreica

Înscrie Doamne în Cartea Vieții Tale pe cei ce au muncit din greu, pe cei ce au vegheat, pe cei ce au desăvârșit sfințind noul locaș, precum și pe toți închinătorii, miluitorii, donatorii, jertfitorii, ostenitorii și binefăcătorii locașului acestuia, de acum și până în veac.

PAROHIA VALEA SCRADEI

- preot Luțai Vasile

La sfârșitul anului 1946 are loc trecerea de la confesiunea greco-catolică la confesiunea ortodoxă a locuitorilor din Valea Scraidei:

„... de la data de 18 noiembrie 1946 și până la data de 5 ianuarie 1947 inclusiv, în registrele Stării civile ale comunei Vișeu de Sus s-a operat trecerea a 373 suflete de la confesiunea greco-catolică, la confesiunea ortodoxă română. Din totalul de 373 suflete trecute la confesiunea ortodoxă 283 suflete aparțin cătunului Valea Scraidei. În acest cătun au părăsit religiunea greco-catolică trecând la confesiunea ortodoxă un număr de 61 familii și 18 persoane izolate, care reprezintă în total 283 suflete.”[1]

Împreună cu preotul Andreica hotărăsc să facă demersurile necesare pentru a putea construi biserică și școală în Valea Scraidei.

În martie – aprilie 1947, preotul Andreica reușește să ridice o capelă din lemn (10m x 4m) pe terenul bisericii din strada Ștefan-Vodă (actuala Iuliu Maniu) cu intenția de a construi ulterior acolo și casa parohială. În această perioadă, parohia greco-catolică vazând că pierde credincioșii din Valea Scraidei, se hotărăște să le ridice o biserică, și în acest sens cere sprijinul compozitorului și al primăriei pe care îl și obține. Pus în fața acestor acțiuni, preotul Andreica face eforturi pentru a găsi primul un loc potrivit în Valea Scraidei unde să construiască urgent biserica. În acest context, când ambele confesiuni căutau un loc pentru biserică, Andreica Gavrilă a "Pițului" se hotărăște să doneze un teren în favoarea Bisericii Ortodoxe:

„Subsemnatul Andreica Gavrilă lui Vasile declar prin prezenta că în interesul populației din Valea Scraidei, din rândul cărora fac parte și eu, consimt să se zidească pe terenul meu din punctul numit " Borcut" - Valea Scraidei o Biserică ortodoxă care va sluji nevoilor noastre ale tuturor și pe care am dorit-o, intervenind încă din anul 1938, pe la Sf. Episcopie din Sighet și în toate părțile unde am sperat că vom găsi înțelegere.

Terenul pe care se va zidi Biserica îl donez pentru totdeauna și irevocabil. Drept pentru care dau și semnez propriu această declarație, azi 2 maiu 1947. Andreica Gavrilă Martori: Ciolpan Ioan, Hojda Alexa [2]

Imediat după acest act se ia hotărârea ca biserica din str. Ștefan-Vodă să fie mutată pe Valea Scraidei, iar în locul ei să se zidească alta. La sfârșitul lunii mai, biserica a fost desfăcută și mutată apoi cu carul cu boi de către Ciolpan Ioan – „Cioata”, Andreica Vasile – „Bumbac”, Andreica Gavrilă – „Pitu” și Hojda Alexa – „Cosmuța”, în noul ei loc de viață, în apropierea fostei vetre monahale de la Valea Scraidei. În anul 1961, Biserica este prelungită, căpătând forma de astăzi.

Preoții slujitori la Biserică:

Ieromonah Irofteiu Popovici 1947-1951

Pr. Bencenscu Eugen 1956-1955

Pr. Bolchiș Ilie 1958-1962

Pr. Roman Nuțu 1962-1971

Pr. Codrea Gheorghe 1971

Pr. Vasile Luțai-1972-până astăzi

[1] Idem, adeverință de la primăria comunei Vișeu de Sus, nr.2 din 21 ian. 1947

[2] Idem, Actul de donare al terenului pt. Biserica din Valea Scraidei, dosar coresp. 1947, actul nr. 53 din 9 mai 1947.

Pr. Luțai Vasile

Pr. Lutai a construit casa parohială, o sală de mese impresionantă nu prin dimensiuni, ci prin ambianță, poarta de intrare.

DE MARAMUREȘ
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348, 0362-401 332
fax 0362-401 331
www.gazetademaramures.ro

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**

Director general
Ioana **LUCĂCEL**

Redactori
Mircea **CRİȘAN**

IT/DTP
Ada **FONAI**

BISERICA ORTODOXĂ din Vișeu, în prima jumătate a sec. XX

1903-1910

Secolul XX debutează în Maramureș cu prima mișcare de revenire la ortodoxie. În 1903, în Vișeu de Sus este consemnat primul ortodox. Din păcate, nu dispunem de nici o informație legată de persoana respectivului. Până în 1910, numărul ortodocșilor ajunge la 12 persoane.

1927-1928

În Vișeu de Sus, acești funcționari vor constitui primul nucleu al bisericii ortodoxe. Încă din 1927, ei au făcut demersuri oficiale pentru înființarea parohiei. În 21 septembrie fac o cerere în acest sens Episcopiei Ortodoxe de la Cluj, la care anexează un tabel cu numele credincioșilor ortodocși -182 la număr. De remarcat că nici unul nu era localnic—145 erau ostași ai Corpului de Grăniceri din Vișeu, 15 ingineri, 5 învățători, 1 judecător, 1 agronom, dirigințele de la poștă, șeful gării, soțiile și copiii lor.

În 1928, cererea lor avizată favorabil de Episcopia de la Cluj este respinsă de Ministerul Cultelor și Artelor, pe motiv că nu exista un loc în care să se poată desfășura serviciile religioase și nici casa parohială.

1930

În octombrie 1930, au loc primele treceri, despre care avem documente, de la biserica greco-catolică, la cea ortodoxă. Până în decembrie, 288 de persoane părăsesc biserica greco-catolică în favoarea celei ortodoxe. Primul vișeuian revenit a fost **Ciolpan Gheorghe** a lui Pătru, un om înstărit, care în octombrie cedează casa sa, situată lângă fabrica Tanin, pentru a fi amenajată ca și capelă ortodoxă.

Nu cunoaștem motivele pentru care el, cei ai casei lui și mulți alții au părăsit biserica greco-catolică în prag de iarnă. Din păcate, deși au trecut de atunci doar două generații, nimeni nu și aduce aminte ce a provocat evenimentul. E posibil ca motivațiile să fie ca și ale credincioșilor din Săcel - și apoi ale celorlalți din Maramureș -taxe mari percepute de preotul greco-catolic. În perioada imediat următoare se fac primele demersuri ca ieromonahul Sebastian Sărcu, cel care participase la aceste treceri, să se mute la Vișeu și să se înființeze parohia.

1931-1932

În cursul anului 1931, Episcopia Ortodoxă de la Cluj emite actul de înființare a noii parohii și îl numește pe ieromonahul Sebastian paroh la Vișeu.

Între timp au loc alte 221 de treceri la ortodoxie. Sporind comunitatea ortodoxă, capela a devenit neîncăpătoare. S-au făcut demersurile necesare către Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor spre a li se pune la dispoziție o sală de clasă din fosta Școală de Meserii, situată în centrul satului (actuala Școală Specială). La 1 octombrie 1931, Ministerul a aprobat să se puna la dispoziția parohiei o sală de clasă pentru slujbele religioase și o sală pentru locuința preotului. În 20 decembrie 1931, are loc sfințirea noii capele, săvârșită de protopopul Mihail Munteanu de la Sighet.

În această perioadă se identifică un teren pentru construcția noii bisericii în strada Ștefan Vodă (actuala Iuliu Maniu) și se fac demersurile necesare pentru a intra în posesia lui. Se face apel la Comisia Județeană de aplicare a Reformei Agrare și în baza art. 40 din Legea Agrară (pentru construcțiile de școli și biserici se poate expropria orice teren până la 2 jugăre) se cere exproprierea. Prin sentința nr.1 din 20 mai 1932 s-a hotărât exproprierea, iar în 10 iunie 1932 parohia este pusă în posesie.

1931-1933

Nemulțumit de locul de pe strada Ștefan Vodă, unde parohia vroia să construiască biserica, cu concursul domnului Gheorghe Frumușelu, Șeful Fabricii C.A.P.S.-ului din Vișeu a făcut demersurile către Ministerul Domeniilor pentru a fi cedată o parte din curtea sediului C.A.P.S. ului (actuala bibliotecă orașenească). În primăvara anului 1933 s-a obținut acest teren și pentru că el s-a dovedit mic, s-au dus tratative cu Biserica Romano-Catolică, cu care se învecina terenul pentru un schimb. Biserica ortodoxă a cedat 550 mp în strada Ștefan Vodă Bisericii Romano-Catolice, de la care a primit în schimb 507 mp. După ce s-a rezolvat problema terenului, generalul **Nicolae Uică** l-a adus pe plutonierul major, Rujan Constantin, care a alcătuit planul bisericii în

stil bizantin și care a și condus lucrările. Devizul a fost estimat la 1.066.121 lei, din care Nicolae Uică s-a obligat să achite 500.000 lei zestrea fiicei lui, plus mâna de lucru calificată. Restul de bani parohia trebuia să-i procure din altă parte. În acest sens s-au făcut colecte în toata țara. Un ajutor mai însemnat l-au dat Episcopia Clujului Protopopiatul Sighet, Mitropolia Moldovei, Armata, C.A.P.S.-ul, Composesoratul din Vișeu și Borșa, Primăria comunei Vișeu. S-a ajuns să se facă colectă inclusiv între românii plecați în America. Cea mai surprinzătoare cerere de ajutor a fost adresată... Sinagogii din Vișeu. Evident nu s-a primit nici un răspuns. Cu concursul grănicerilor din Vișeu s-au organizat inclusiv baluri pentru strângerea de fonduri și s-a apelat chiar la împrumuturi la bancă pentru a nu se opri lucrarea.

1944

În toamna anului 1944, când se apropia frontul de Vișeu, odată cu autoritățile ungare retrase din fața frontului au plecat și civilii care i-au susținut. Printre cei plecați s-a numărat și Kovassy Istvan, care a luat cu el cheile bisericii ortodoxe.

Biserica a fost deschisă abia în decembrie, de către preotul Andreica Vasile, originar din Vișeu.

1945

În iunie 1945 reușește să aducă clopotul bisericii care a fost dat de către autoritățile hothyste reformaților din comuna Bocicoiul Mare și identifică persoanele care aveau obiecte de cult, veșminte sau arhiva și face eforturi de a le recupera.

Tot în iunie reușește să obțină casa farmacistului Kovassy Istvan, situată în vecinătatea bisericii, pentru casa parohială, unde se va și muta în aceeași lună, și face demersuri la autoritățile locale să se anuleze actele de trecere a credincioșilor ortodocși la confesiunea greco-catolică, făcute cu forța în timpul stăpânirii maghiare.

1946-1947

La sfârșitul anului 1946 are loc trecerea de la confesiunea greco-catolică la confesiunea ortodoxă a locuitorilor din Valea Scraidei. Împreună cu preotul Andreica hotărâsc să facă demersurile necesare pentru a putea construi biserica și școală în Valea Scraidei. În martie -aprilie 1947 preotul Andreica reușește să ridice o capelă din lemn (10m x 4m) pe terenul bisericii din strada Ștefan-Vodă (actuala Iuliu Maniu), cu intenția de a construi ulterior acolo și casa parohială. Imediat după acest act se ia hotărârea ca biserica din str. Ștefan-Vodă să fie mutată pe Valea

ce prin decretul 358 din 1948, Biserica Greco-Catolică a fost desființată de regimul comunist.

Miron Codrea Nuțu a fost personalitatea cea mai marcantă a vieții ortodoxe din Maramureș timp de peste 30 de ani (1924-1959). Fără multă carte, dar înzestrat cu acea inteligență, istețime și memorie tipic țărănească, a reușit să se impună în conștiința tuturor celor cu care a intrat în contact. Încă de la mijlocul anilor 1920, s-a făcut cunoscut ca un misionar și apărător neînfricat al ortodoxiei, întreaga lui activitate desfășurându-se pe terenul misiunii. Neobosit luptător, dedicat total Bisericii, a reușit să înființeze 7 parohii ortodoxe prin treceri de la greco-catolici și să construiască 8 biserici, plus mănăstirea de la Dragomirești.

Cinstit și respectat de popor, apreciat și de forurile bisericești, protopop de Vișeu, președinte al Comisiei de Reforma Agrară din Vișeu, protopop de Iza, implicat activ în problemele comunității, a fost soscit un pericol de regimul comunist care l-a și închis în 1952-1953. Nici închisoarea, nici amenințările, nici greutățile, nici neajunsurile nu l-au oprit din a-și împlini rostul și vocația lui. Poate că întreaga-i activitate ar fi rămas în anonim dacă la vârsta de 80 de ani nu și-ar fi scris „memoriile.”

Nicolae Uică

Vasile Andreica

Gheorghe Gubici

Anii care au urmat s-au dovedit a fi mult mai dificili pentru libertatea religioasă decît își putuse închipui cineva, dar ceea ce s-a câștigat pe plan spiritual nu s-a pierdut. Numărul credincioșilor, care a sporit de la an la an, al celor ce frecventau biserica, preocupările pentru școlarizarea copiilor, sacrificiile de a-i trimite mai departe la studii pe unii, eforturile de a fonda o bibliotecă parohială deschisă pentru toți, participarea la viața socială și evenimentele principale ale comunității, întregesc imaginea unor slujitori ai altarului, dedicați misiunii lor, care rămân încă vii în amintirea celor care i-au cunoscut. Fie-le țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Mănăstirea

ÎNTRU Legendă ȘI adevăr

În legătură cu această vatră monahală, istoricul Alexandru Filipașcu susține în lucrarea „Istoria Maramureșului” că mănăstirea a fost părăsită în 1762 de către singurul ei călugăr, deoarece biserica a fost pângărită de un cioban care și-a adăpostit caprele în ea. Cândva după acest eveniment, pentru a nu se distruge, biserica a fost mutată în sat și folosită de către țipțerii care nu aveau biserică, susține același istoric, pentru ca mai apoi ea să fie mutată din ordinul regelui Carol al II-lea (1930-1940) la castelul de la Pelisor și mai apoi la mănăstirea Techirghiol, unde se află și astăzi. Această teorie nu mai are astăzi nici o susținere. Între profanarea ei, urmată apoi de mutarea în sat, și venirea țipțerilor în Vișeu, după 1773, nu este nici o legătură.

Comunitatea romano-catolică, alcătuită din germani și maghiari, a făcut demersuri încă de la început pentru a avea parohie și preot. Un prim succes au obținut în 1780, când preotul Franz Xaver Peer din Coștiui se deplasa în Vișeu pentru serviciile religioase. Din cauza drumului extrem de greu nu și-a putut onora cu succes obligațiile și a renunțat la Vișeu. Comunitatea a perseverat însă în demersul său, și astfel, până în 1789, s-a terminat casa parohială care avea probabil încorporată o capelă, de vreme ce au fost comandate obiectele bisericesti necesare cultului, iar mai apoi a fost numit un preot, înființându-se la 9 ianuarie 1790 parohia romano-catolică Sfânta Ana. Cam în această perioadă biserica mănăstirii de la Valea Scraței a fost mutată în sat, fără nici o legătură cu acțiunile comunității romano-catolice. Pe terenul ipotetelor putem presupune că: dacă ei au adus bisericuța,

s-au folosit de ea în primii ani până ce i-au construit biserica. Acest lucru e puțin probabil, de vreme ce nici un document din arhiva parohiei romano-catolice nu pomeneste de acest lucru.

Cât privește mutarea bisericii la ordinul regelui Carol al II-lea, lucrurile stau altfel. Carol al II-lea a făcut o singură vizită în Maramureș; în 1923, când îl însoțea pe tatăl său, regele Ferdinand. Atunci ei au putut vizita prima biserică romano-catolică –presupusă a fi de la mănăstirea Valea Scraței. Din păcate, pentru această teorie cercetările mai noi din arhiva Bisericii Romano-Catolice au relevat faptul că prima biserică a comunității germane a fost zidită din... piatră între 1804-1805 și a fost demolată în 1924.

Pe de altă parte, actuala biserică de la Techirghiol nu seamănă deloc cu imaginea păstrată a bisericii vechi din centrul Vișeului (presupusă a fi mutată): nici ca arhitectură nici ca dimensiuni, nici ca material de construcție. Istoricul mănăstirii Techirghiol consemnează altceva: „În anul 1951, patriarhul Iustinian aduce aici (la Techirghiol) o minunată

bisericuță de lemn din sec. al XVII-lea, de origine transilvăneană cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, pe care o resfințește la data de 15 august același an, schimbându-i hramul în Adormirea Maicii Domnului.

Construită de către obștea sătească din satul Maiorești, județul Mureș, în sec. al XVII-lea bisericuța a fost mutată în anul 1934 de către regele Carol al II-lea la Castelul Pelisor de la Sinaia, construindu-le localnicilor în schimb o biserică de zid... Patriarhul Justinian a reușit să o salveze, mutându-o de la Sinaia, unde, după instaurarea comunismului, rămăsese în paragină [și] restaurând-o la Techirghiol... După transportarea ei la Techirghiol, restauratorii adaugă un pridvor sculptat și un turn de clopote cu foisor. În documentele care s-au păstrat în legătură cu această bisericuță se amintește că exista o clopotniță situată însă separat de corpul bisericii propriu-zise. Pereții bisericii sunt alcătuiți din bărne de stejar de grosime variabilă între 25-30 cm, suprapuse orizontal într-o tehnică specifică locașurilor de lemn din Transilvania, numită coadă de rândunică, iar în unele locuri prin cuie de lemn.”

Ce s-a întâmplat însă cu biserica de la Valea Scraței?

Ea a fost adusă de români și amplasată în cimitirul lor situat în actuala stradă Iuliu Maniu.

Pe „Harta Josefina” (cea mai veche hartă a localităților din imperiul austriac) din 1783-1785 se pot vedea două biserici în Vișeu- una în actualul amplasament al „Bisericii Bătrâne” și una în actuala stradă

Iuliu Maniu. Când cimitirul s-a umplut sau a încetat să mai fie folosit, el a fost părăsit și odată cu el și biserica, care, după toată probabilitatea, s-a distrus. A rămas însă în memoria colectivă amintirea locului cimitirului și a bisericii. Așa se face că în anul 1930, când s-a înființat parohia ortodoxă, în baza acestor amintiri, parohia a

Bisericile GRECO-CATOLICE

Istorie, valoare arhitecturală și spirituală, credință. Pe scurt, comunitatea greco-catolică din Vișeu de Sus. Preotul Gheorghe Năsui spune că: „Activitatea greco-catolică din Vișeu a fost reînființată după 90 de către preotul Gorzo Găvrilă. În felul acesta s-a reconstituit comunitatea greco-catolică de la noi”.

Practic, în acest fel a început un nou capitol din istoria comunității greco-catolice din Vișeu. Biserica din Vișeu este consacrată în cinstea Fecioarei Îndurerate, iar cealaltă din Vișeu de Mijloc are hramul Înălțarea Domnului (este o capelă practică, ce respectă tot specificul greco-catolic, inclusiv iconostasul).

Biserica din Vișeu de Mijloc respectă cu strictețe stilul oriental complet, pentru că respectă și prezența iconostasului. În schimb, cea din Vișeu de Sus este împodobită cu statui specifice Bisericii Catolice: statuia inimii lui Iisus, a inimii Fecioarei Maria, statuia Sfântului Anton. Afară este o grotă care cuprinde o statuie ce ilustrează apariția Fecioarei la Medjugorje în Bosnia. Pe scurt, se respectă statuile specifice romano-catolicilor. Preotul explică:

„În Vișeu de Mijloc este un iconostas foarte vechi, din vechea biserică greco-catolică. Biserica a rămas la ortodocși, iar iconostasul l-am preluat. Este vorba de un iconostas cu icoane vechi pictate și l-am încadrat în capela respectivă. Capela este din lemn, dar înăuntru este placată cu rigips”.

Evident, activitatea religioasă este axată în principal pe programul de rugăciune și de pastorație, însă, biserica greco-catolică derulează și altfel de activități: „Avem și un cor la nivel de parohie, dar nu este un cor la fel de consacrat cum este de exemplu cel de la Biserica din Sighetu Marmației, care face turnee.

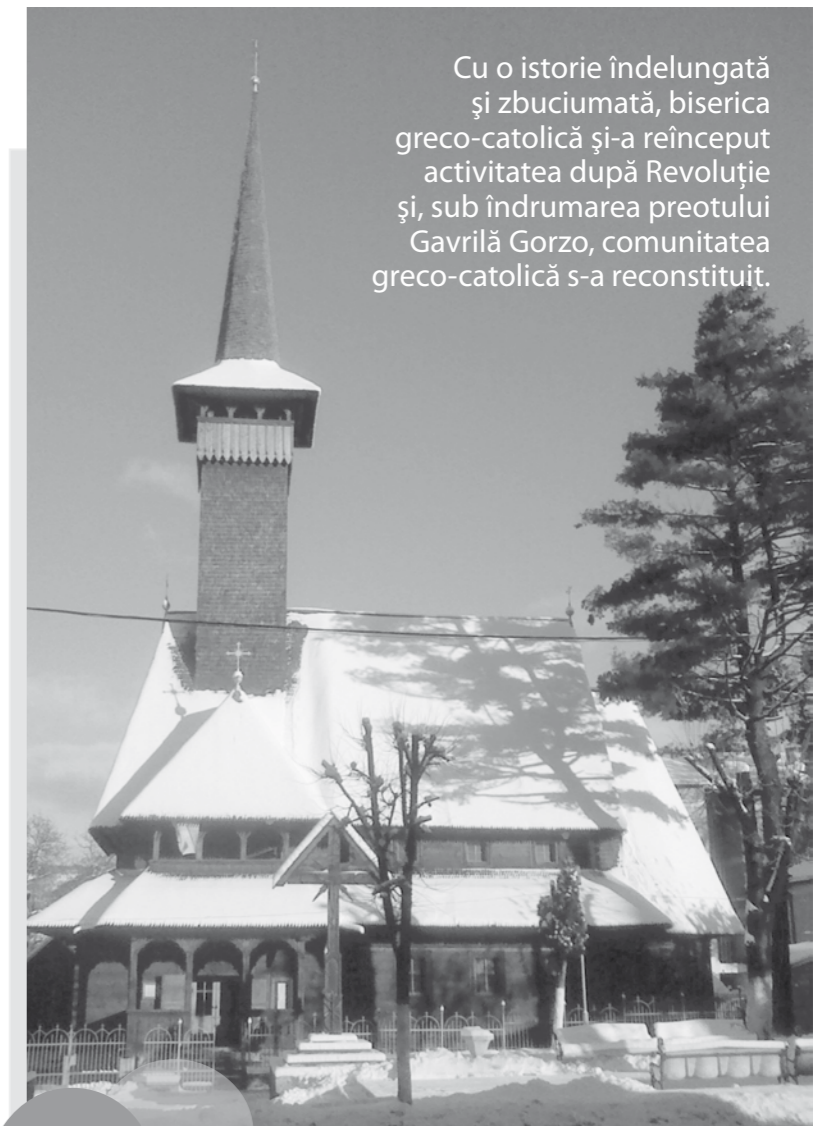
În ultima vreme, biserica noastră s-a implicat în două proiecte. De exemplu, un obiectiv în Ocna Șugatag, care este gândit pentru formarea de voluntariat și diverse programe religioase. Altfel spus, este un obiectiv în Ocna Șugatag sub patronajul bisericii noastre. Acolo merge grupul de tineri și organizează diverse programe. Anul acesta am mai terminat un obiectiv la Vișeu de Sus, care urmează să fie pus în funcție. În principal, activitatea socială se desfășoară la nivel de parohie, sau dacă au fost apeluri din partea Episcopiei, cum au fost cele de ajutorare a sinistratilor, sau diferite colecte care sunt făcute în cadrul Bisericii Greco-Catolice”, spune părintele Năsui.

cerut Prefecturii județului Maramureș acest teren pentru a construi biserica, teren pe care l-a și obținut în 1932. Conform unor acte de corespondență aflate în arhiva parohiei Sfântul Nicolae din Vișeu de Sus, în acei ani se mai vedeau urmele unor morminte și, important lucru, fundația bisericii: „Locul acesta este situat în apropierea celorlalte biserici și, deși este plantat cu pomi bătrâni însă în mod neregulat și cari pomi pe alocuri sânt uscați, dar afară de aceasta, dacă luăm în considerare că și pomii cari au fost plantați

în vremurile trecute, au fost puși de miinile ultimelor rămășițe ale credincioșilor români ortodocși, la capul celor pe cari îi deplăngeau alături de biserica ortodoxă stramoșească care se stinge sub dominațiunea vitregiei Habsburgice; căci pe acest loc, pe vremea aceea, a fost un cimitir ortodox, iar în mijlocul lui a fost zidită o mănăstire ortodoxă, care fiind de lemn, a fost mutată (d)într-un loc numit „Valea Scadii” dar a cărei temelie de piatră stă și astăzi tot în locul acela, înconjurată de rămășițele pământești

ale românilor ortodocși”. În urma ultimelor cercetări, astăzi se știe că Biserica Mănăstirii a fost construită în 1719 de Vasile Grad și și-a încetat activitatea în jurul anului 1749, în împrejurări necunoscute, puse de tradiție pe seama faptului că un om a scăpat caprele în biserică, fapt care l-a făcut pe călugărul care viețuia acolo s-o părăsească, socotind-o profanată. În 1762, mănăstirea a fost distrusă odată cu acțiunile generalului Buccow, iar biserica a fost adusă în sat.

DIN VIȘEU DE SUS

Cu o istorie îndelungată și zbuțuită, biserica greco-catolică și-a reinceput activitatea după Revoluție și, sub îndrumarea preotului Găvrilă Gorzo, comunitatea greco-catolică s-a reconstituit.

„Dorim tuturor binecuvântarea lui Dumnezeu, care să se coboare asupra tuturor oamenilor prin Pruncul Iisus, mijlocirea Fecioarei Maria și a bunului Dumnezeu în bunătatea Lui”.

Preotul Gheorghe Năsui

Ne continuăm călătoria noastră spre apus și ne îndreptăm spre alt mare oraș, la fel de fascinant, AMSTERDAM. O lungă călătorie, de aproape 1000 km, iar părintele Bălan Milan, prin programul conceput pentru această zi, face ca timpul să treacă în mod plăcut. Fiecare a primit un caiet cuprinzând cântece religioase scrise de poeți creștini, cu folclor religios, pe care le cântăm cu multă plăcere și ne rugăm. Se spun glume, se face prezentarea viitoarelor obiective ce vor fi vizitate și timpul trece.

Amsterdamul, un oraș frumos din vestul Olandei, cu o arhitectură impresionantă, canale adorabile, care traversează orașul, cu oameni prietenoși. S-a alăturat Ligii Hamseatice în 1369, dezvoltându-se constant în perioada sec. XIII-XIV. A devenit centrul puterii maritime și comerciale a olandezilor, prosperând după ce, în anul 1875, a fost legat de Marea Nordului printr-un canal. Primul obiectiv pe care urmează să-l vizităm este muzeul Rijksmuseum. Servim micul dejun, ne facem rugăciunile de dimineață și autocarul ne lasă aproape de muzeu. Muzeul a fost fondat în 1800, la Haga, cunoscut sub denumirea de Galeria Națională de Artă. În 1808, a fost mutat în Amsterdam, din ordinul regelui Louis Napoleon, fratele lui Napoleon Bonaparte. Muzeul Național din Amsterdam este cel mai mare muzeu din Olanda, care adăpostește 7 mil. de exponate și având un personal de 400 de angajați. Lăsând în dreapta noastră Muzeul Diamantelor, ajungem la Muzeul Van Gogh, care conține cea mai mare colecție de tablouri ale pictorului, din întreaga lume, vizitatorii putând observa evoluția artistului și a operei sale, lucrările fiind așezate cronologic.

Facem o croazieră cu vaporasul pe canalele care au dat Amsterdamului numele de "Veneția a nordului". Acesta este mijlocul lor de transport în comun, dar și de agrement. La prânz servim masa aproape de piața de flori, unde înțelegem mai bine de ce Olandei i se spune "Țara lălelelor". Ne-au mai rămas multe de văzut, așa că ne îndreptăm spre piața Dam, sat de pescari ce ulterior s-a transformat, în 1270, în orașul Amsterdam. Monumentul național ridicat aici este dedicat libertății și constă dintr-un obelisc înălțat în 1956, în amintirea eroilor olandezi, morți în cel de-al doilea Război Mondial. Monumentul adăpostește 12 urne, conținând câte o mână de țărână din cele 11 regiuni ale Olandei și una din Indonezia, fostă colonie olandeză. Plecăm din piața Dam către Oude Kerk, cea mai veche catedrală construită în stil gotic-renascentist, folosită de locuitorii orașului pentru a pomeni sufletele marinarilor naufragiați. Treccm pe lângă casa memorială Rembrandt, construită în 1606, care găzduiște și muzeul cu lucrurile marelui artist. În drumul nostru spre hotel, vedem casa Annei Frank, transformată în ascunzătoare, unde aceasta a scris faimosul său jurnal, din timpul celui de-al doilea Război Mondial. În 4 august 1944, poliția nazistă a pătruns în aripa secretă a locuinței și i-a arestat pe toți. Nu s-a întors decât tatăl, care a găsit jurnalul Annei și l-a publicat. Anne a murit în martie 1945, în lagărul de la Bergen-Belsen, bolnavă de plămâni, cu două luni înainte ca Olanda să fie eliberată.

AMSTERDAM

Amsterdam, Piața Rembrandt

Hamburg, port la Marea Nordului

HAMBURG

BERLIN

21 august, zi de duminică, rugăciunile pe care le facem în fiecare dimineață, de această dată durează mai mult. Nu știm cum să-i mulțumim Bunului Dumnezeu decât prin rugăciuni și să-l purtăm în orice moment în inima și sufletele noastre. Până în HAMBURG avem 470 km. Oraș în nordul Germaniei, situat pe fluviul Elba, cel mai mare port al țării. Mulțimea de râulețe și canale sunt traversate de circa 2500 de poduri, orașul având cele mai multe poduri din Europa (Veneția-400, Amsterdam-1200). Din 1995, este sediul Arhiepiscopiei romano-catolice. În 22 iulie 1957 comunitatea turcă și-a inaugurat prima moschee în Germania după al Doilea Război Mondial. Partea cea mai elegantă a orașului se poate observa de la gara centrală, cu vedere până la centru. Aici se află Muzeul de Artă și meșteșuguri, teatrul. Tot aici este și biserica Sf. Petru, cea mai veche biserică din oraș (1050), distrusă de Marele Foc din 1842, dar cea mai importantă biserică și cea mai frumoasă clădire ecleziască în stil baroc din nordul Germaniei este Biserica Sf. Mihail. Prima variantă a bisericii a fost gata în 1661, dar a fost reconstruită de mai multe ori datorită unei lovituri de fulger, incendiilor, războaielor. Vizităm Biserica Sf. Nicolae în exterior, din care a mai rămas turnul, înalt de 75 m (prin care circulă un lift) și pereții exteriori. Are o mulțime de clopote care, atunci când bat, creează o melodie. Distrusă în 1943, ruinele ei au rămas ca un monument de cinstire a victimelor războiului și persecuțiilor din anii 1933 - 1945, aici aflându-se acum un Centru de documentare a Istoriei Bisericilor, fondat în 17.02.1987. Vizităm portul și Muzeul Maritim unde, printre alte ambarcațiuni, zărim și vasul cu pânze Rickmer Rickmers care în 1892 a traversat Atlanticul.

Străbatem cei 290 km și ajungem în BERLIN, capitala Germaniei. Ne familiarizăm cu orașul, printr-un tur cu autocarul și, rând pe rând, vedem Piața Alexander Platz, care, după război a devenit centrul Berlinului de Est. Aici se află și

turnul de televiziune, care are 365 de m înălțime. Construit în 1969, cu ajutorul unor experți suedezi, are o sferă din metal placată cu oțel, ce conține un restaurant rotativ, situat la o înălțime de 207 m. Tot în 1969, încă două monumente au fost adăugate Pieței Alexander: Ceasul lumii, care arată numele câtorva orașe de pe diferite fusuri orare și Fântâna prieteniei dintre popoare, o fântână circulară cu diametrul de 23 m. Puțin atractivă, piața a fost reamenajată de arhitectul Hans Kohloff, care a modernizat și piața Potsdamer Platz.

Treccm pe lângă cel mai mare palat din Berlin, Charlottenburg, construit între 1695-1699, ca reședință de vară a Sophiei Carlote, soția electorului de Brandenburg, Frederick al III-lea. Treccm pe lângă punctul de control de la Zidul Berlinului, Checkpoint Charlie, locul care rezumă cel mai bine separarea dintre est și vest. Zidul Berlinului a fost ridicat în 1961, de către guvernul est-german. Președintele John F. Kennedy a ordonat forțelor americane să construiască trei puncte de control în diferite locuri ale zidului, prin care corpurile diplomatice și forțele aliate puteau intra în Berlinul de Vest. Checkpoint Charlie a devenit cel mai cunoscut.

Vizităm apoi și ne închinăm în catedrala din Berlin, construită între 1894-1905, în stil baroc. Se află situată pe o insulă de pe râul Spree, a treia biserică ridicată în această locație. Din ordinul împăratului Wilhelm al II-lea, vechea clădire a fost demolată și în 1894 construită catedrala de azi, lungă de 114 m și lată de 73 m. Autocarul ne lasă lângă Poarta Brandenburg, construită în sec. XVIII, ca simbol al păcii. În timpul Războiului Rece, ea se află chiar pe granița dintre est și vest, devenind un simbol al unui oraș divizat. Construită între 1778-1781, de 65 m lățime și 28 m înălțime, a fost inspirată de Propylaea, poarta de intrare pe Acropolea din Atena.

Cracovia-Auschwitz, lagarul de concentrare-exterminare

Catedrala și castelul Wawel

Decoratiunile includ basoreliefuluri ce reprezintă scene din mitologia greacă. Carul victoriei, tras de 4 cai, ce se găsește pe Poarta Brandenburg, a fost făcut în 1793 și e condus de zeița păcii. În 1806, în timpul ocupației franceze, Napoleon a ordonat ca acel car de luptă să fie dus la Paris. După bătălia de la Waterloo, carul a fost adus înapoi la Berlin, într-un cadru triumfal, devenind un simbol al victoriei.

Pășim peste imaginarul zid al Berlinului și ne îndreptăm către Reichstag – sediul Parlamentului german. După fondarea Imperiului German, în 1872, era necesară o clădire mai mare pentru Parlamentul din Berlin. Aceasta are lungimea de 137 m și lățimea de 97. Clădirea a fost construită între 1884 și 1894, fiind finanțată cu banii din Franța, obținuți în urma războiului câștigat de Prusia în 1871. În 1933, un incendiu a izbucnit în clădire, vina a fost dată pe comuniști, evenimentul aducând avantaj partidului lui Hitler. După unificare, s-a hotărât mutarea Bundestagului de la Bonn la Berlin, urmând renovarea clădirii, începută în 1995 și finalizată în 1999.

Dis de dimineață părăsim Berlinul, având de străbătut aproape 800 km până în CRACOVIA, capitala culturală a Poloniei. Cracovia este unul dintre cele mai vechi orașe din Polonia, situat pe ambele maluri ale cursului superior al fluviului Vistula. Cu adânci tradiții catolice, este orașul al cărui arhiepiscop, Karol Wojtyła, a devenit Papa Ioan Paul al II-lea (1920-2005), cel mai iubit papă de la Roma, fiind al 264-lea Pontif. De altă origine decât cea italiană, născut la 18 mai 1920, a fost cel mai tânăr papă de la alegerea lui Pius al IX-lea, în 1846. A decedat la 2 aprilie 2005, fiind sanctificat ca "Ioan Paul cel Mare". Am trecut pe lângă casa în care a trăit acesta ca tânăr episcop, azi adăpostind Muzeul Arhidiocezei. Primul obiectiv vizitat a fost lagărul de exterminare nazist Auschwitz și Birkenau. Auschwitz a devenit locul emblematic de implementare a "soluției finale". Heinrich Himmler, șeful S.S, a ordonat înființarea aici (Oswiecim-oraș în sudul Poloniei), în locul unei cazărmi poloneze părăsite, a primului lagăr de concentrare, la 27.04.1940, iar primul transport de prizonieri politici polonezi a sosit la 15 iunie. Mii de prizonieri erau examinați și selecționați pentru muncă, pentru experimente medicale sau timiși direct la camerele de gazare. Intrăm în lagăr unde, deasupra porții, tronează rușinoasa lozincă: "Arbeit macht frei" (Munca te eliberează), trecând prin locurile unde s-au

comis cele mai grave crime. Vedem zidul unde cei din lagăr erau împușcați, camerele care adăposteau o colecție de valize cu numele și adresa scrise pe ele, pantofi de toate mărimile, inclusiv botoșei ai bebelușilor, obiecte personale (ochelari, proteze de tot felul), chiar și păr uman. Treccm pe lângă cuptoarele unde morții erau arși și chiar lângă cuptoare este spânzurată oare unde comandantul lagărului, Rudolf Hoess, a fost executat în 1947.

La 3 km depărtare se află Birkenau, deschis în 1941, devenit principalul loc de exterminare a evreilor și a altor nații, sosiți cu trenurile din Europa direct în lagăr. Ambele lagăre sunt înspăimântătoare, teribile și profund tulburătoare. Mă gândesc câtă ură și dușmănie poate exista într-un conducător și acoliții lui, împotriva unor alți oameni care nu au nicio vină, doar că nu făceau parte din rasa pură pe care o dorea el. După ce servim masa, ne îndreptăm spre Czestochowa – la mănăstirea Jasna Gora (Muntele luminos), principalul centru de pelerinaj al lumii catolice, după Ierusalim și Vatican, datorită prezenței icoanei făcătoare de minuni a Fecioarei Maria, cunoscută sub numele de Madona Neagră. Istoria icoanei miraculoase este la fel de frământată ca și a localității Czestochowa, care a devenit un adevărat altar național al Poloniei. Se spune că icoana a fost pictată de Sf. Apostol și Evanghelist Luca, la cererea creștinilor de la Ierusalim. Împărăteasa Elena a adus-o de la Ierusalim la Constantinopol, unde a rămas 5 secole, apoi a fost oferită de împăratul Bizanțului ca dar de nuntă unei prințese din Grecia. După 600 de ani, în 1382, icoana a fost adusă în Polonia, fiind adăpostită în incinta Palatului Regal de la Belz. Pentru a fi ferită de pericolul incursiunilor tătare, în 1386, regele Vladislav Jagello a adus icoana la Czestochowa, la mănăstirea Jasna Gora, unde viețuia o obște de călugări paulini. Tot aici construiește o biserică-sanctuar pentru mănăstire, ce adăpostește icoana. Fecioara de la Czestochowa a devenit un simbol al națiunii poloneze, al patriotismului și al libertății religioase. La 26 august 1982, cu ocazia sărbătoririi Fecioarei, Papa Ioan Paul al II-lea a celebrat a 600-a aniversare a sosirii icoanei în Polonia.

Ne întorcem în Cracovia, pentru că a doua zi ne așteaptă alte obiective. Autocarul ne lasă aproape de Catedrala Wawel, sanctuarul național al Poloniei, locul de încoronare al monarhilor Poloniei. Este, de asemenea, locul de înmormântare al mai multor regi, al câtorva eroi naționali, poeți, sfinți și un episcop. Papa Ioan Paul al II-lea a avut prima sa mesă ca preot în cripta catedralei, la 2 noiembrie 1946. Centrul catedralei este ocupat de Mausoleul Sf. Stanislaw, datând din 1630, considerat ocrotitorul Poloniei. Prima catedrală a fost construită în 1020, după înființarea Diocezei de Cracovia, catedrala actuală este

a treia construcție. Are 18 capele, cea mai impresionantă fiind Capela Sf. Cruci. Putem vedea clopotul Sf. Zygmund, de 11 tone, turnat în 1520 și care poate fi auzit la 50 km depărtare. Muzeul catedralei, deschis în 1978 de către Karol Wojtyła, nu cu mult înainte de urcarea sa pe scaunul papal, ne oferă spre vizitare lucruri religioase și regale aflate în trezoreria coroanei și arsenalul din incinta castelului. Cel mai faimos exponat - sabia zimțată, sabie autentică de încoronare a regilor, dar și o impresionantă colecție de echipament militar, sulite, arbalete, tunuri. Înconjurate de aura istorică, castelul și catedrala Wawel sunt construcții excepționale, prin frumusețea și măreția lor.

Fiind ultima după-amiază petrecută în Cracovia, încercăm să vizităm cât mai mult. Începem cu Biserica Sf. Petru și Pavel, o capodoperă barocă, cea mai importantă biserică ieziuită din Cracovia. Intrarea este străjuită de statuile impunătoare ale celor 12 apostoli. Doar la câțiva metri se află Biserica Sf. Andrei, numită și Biserica săracilor. Coborâm pe strada Kanonica, singura stradă care s-a păstrat așa cum a fost, stradă sacră pentru polonezi, deoarece aici se găsește fosta casă a tânărului Karol Wojtyła, iar la nr. 19 se află și seminarul la care a studiat, devenită acum muzeu.

În drumul nostru întâlnim Biserica Dominicană, finalizată în 1250, aparținând cândva unor călugări din Bologna. Aici, în Capela Rozariului, se află chipul "Maicii Domnului cu rozariu", despre care se spune că are puteri tămăduitoare. Foarte aproape este Biserica Sf. Francisc de Assisi. Aici zăbovim mai mult, ascultăm muzică clasică. La o mică distanță de mers pe jos este Muzeul Universității Jagellone, găzduit de Colegiul Mains, a treia universitate ca vechime în Europa și prima în Polonia, înființată în 1364, de Kazimir cel Mare (1333-1370). Aici și-a început studiile Nicolaus Copernicus în 1492. Vizităm doar curtea, pentru că nu avem programare. Treccm pe lângă Turnul primăriei, înalt de 68 m și ajungem la bazilica Sf. Maria, cu turnurile sale de înălțimi și modele diferite, operă a doi frați, datând din 1220. Altarul este sculptat în lemn de stejar, are o lățime de 11 m și o înălțime de 13 m; prezintă 12 scene de Fecioara Maria, o adevărată capodoperă. Aici se găsește o copie a icoanei Sf. Maria de la Jasna Gora.

Fiind ultima zi a pelerinajului nostru, am trăit din plin starea duhovnicească de rugăciune, închinându-ne în bisericile vizitate, am prins lămânări, rugându-L pe Bunul Dumnezeu să ne aibă în grijă pe noi și pe toată lumea. În drum spre hotel, facem ultimele cumpărături pentru cei dragi, care ne așteaptă acasă. Dimineața plecăm spre casă, traversăm Slovacia, Munții Tatra, treccm prin Ungaria și seara, într-o vreme, ajungem la Baia Mare.

Praga, catedrala Sf. vitus

BIJUTERIA NEOGOTICĂ

din centrul Vișeuului

Printre monumentele de arhitectură și spiritualitate ale Vișeuului se numără și biserica cu Hramul Sf. Ioachim și Ana, construită între 1912-1918.

În centrul Vișeuului veghează un monument de arhitectură neo-gotică: Biserica romano-catolică cu hramul Sf. Ioachim și Ana. Lăcașul de cult a fost construit între anii 1912 – 1918, ctitor preot Schiller Carol, arhitect italian Maretti Augustino. Prin construcție, prin sculpturile și picturile sale executate de către prestigioși meseriași din Austria și Italia, prin stilul neo-gotic, prin vechimea sa, intră în categoria monumentelor istorice și culturale ale patrimoniului țării și Europei. De biserica romano – catolică mai aparține un cimitir cu aceeași vechime, precum și o capelă cu 4 morminte așezată pe râul Vaser (la Făina). Capela a fost ctitorită în anul 1900 de către împărăteasa Elisabeta, purtând numele „Capela Sfânta Elisabeta”.

În cimitirul romano-catolic, în partea sa de est, se află un cimitir pentru soldații din armata Austro-ungară și germană, căzuți în luptele din primul război mondial. Erau 81 de morminte și încă cinci, undeva în partea centrală a cimitirului mare. În grupul celor cinci morminte se află înhumat un polonez. Mai sunt înhumați încă trei ofițeri la capela din locul numit „Făina” sau „Faina”. În acest cimitir erau și 12 morminte ale soldaților italieni, ale căror oseminte au fost exhumate și

duse în Italia, prin anul 1922. În anul 1966 crucile de căpătâi din lemn au fost înlocuite cu altele, tot din lemn, de stejar, inclusiv pentru mormintele italienilor.

După constituirea acestui cimitir militar, aici a fost mutată, de lângă capela din cimitirul romano-catolic, o cruce-răstignire, ridicată în anul 1891 de către părinții unui preot catolic. Pe o placă metalică, rotundă, scris: „Barany Tivadoar es neje szul(etet) Engesyer Maria adomanya. 1891” (Ridicată de Barany Tivadar și soția născută Engesyer Maria. Anul 1891). Pe cruce a fost fixată o placă din metal, de formă ovală, care se referă la cei căzuți în primul război mondial și înhumați aici. „Az 1914-1918 as haboruban elhunyt hosok emlekere” (În amintirea celor căzuți în războiul din 1914-1918)

Pentru că semnele de căpătâi, din lemn de stejar, erau degradate, în anul 2005 sau 2006, pe spațiul acestui cimitir militar au fost așezate cruci din beton, 15 la număr, grupate câte trei. În partea superioară a postamentului crucii din 1891 a fost încastrată o placă din marmură albă, de 30/40 cm, în care s-a săpat următorul text: „Hier Ruhen Deutsche Soldaten gedenket Ihnen und de offer aller Kriege. Cinstire eroilor tuturor războaielor”.

